

PODSTAWOWE INFORMACJE O ZMIANACH DOTYCZĄCYCH BIEGŁYCH REWIDENTÓW ZAWARTYCH W PROJEKCIE USTAWY O ZMIANIE NIEKTÓRYCH USTAW W ZWIĄZKU Z ROZWOJEM E-ADMINISTRACJI

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem e-administracji¹ proponuje, aby dokumentacje badania sprawozdań finansowych, tworzone przez biegłych rewidentów podczas audytów w celu ustalenia, czy sprawozdania te przedstawiają w sposób rzetelny i jasny sytuację finansową, majątkową oraz wynik finansowy, były przechowywane już nie w samych firmach audytorskich i w dowolnej postaci, ale w organie nadzoru nad firmami audytorskimi, Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego, w postaci cyfrowej.

WYCIĄG Z PROJEKTU

Art. 39. W ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U z 2023 r. poz. 1015) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 67:
  - a) w ust. 4a skreśla się zdanie drugie,
  - b) po ust. 5a dodaje się ust. 5b-5f w brzmieniu:

¹ [HTTPS://WWW.GOV.PL/WEB/PREMIER/PROJEKT-USTAWY-O-ZMIANIE-NIEKTORYCH-USTAW-W-ZWIAZKU-Z-ROZWOJEM-E-ADMINISTRACJI2](https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-zmianie-niektorych-ustaw-w-zwiazku-z-rozwojem-e-administracji2)

„5b. Firma audytorska, w terminie 90 dni od ich zamknięcia, przekazuje Agencji, w postaci elektronicznej akta zleceń usług atestacyjnych lub akta zleceń usług pokrewnych wykonanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu”.

5c. Akta przekazane w wykonaniu ust. 5b Agencja wykorzystuje wyłącznie przy czynieniu ustaleń w przeprowadzanych kontrolach oraz w prowadzonych przez Agencję postępowaniach administracyjnych, wyjaśniających i dyscyplinarnych. Dowód przeciwko treści akt przekazanych Agencji może zostać przeprowadzony tylko ze względu na interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony.

5d. Akta przekazane w wykonaniu ust. 5b lub art. 61 ust. 7 Agencja udostępnia firmie audytorskiej, która je przekazała, na jej wniosek w zakresie przewidzianym w art. 82

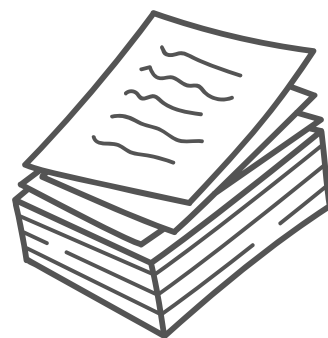
5e. W przypadku skreślenia firmy audytorskiej z listy firm audytorskich do akt przekazanych przez nią w wykonaniu ust. 5b, art. 61 ust. 14 – 19 stosuje się odpowiednio.

5f. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może określić, w drodze rozporządzenia, wymogi, jakim muszą odpowiadać akta przekazywane Agencji w wykonaniu ust. 5b i art. 61 ust. 7 oraz wymagania techniczne dotyczące ich utrwalania w postaci elektronicznej i przekazywania Agencji, mając na względzie zapewnienie kompletności, niezaprzeczalności i możliwości analizy akt z wykorzystaniem rozwiązań informatycznych oraz prawidłowości ich przekazywania.”

2) w art. 182 w pkt 30 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 31 w brzmieniu:
„31) nie wypełnia obowiązku, o którym mowa w art. 61 ust. 7 lub w art. 67 ust. 5b.”

CO ZAWIERA DOKUMENTACJA BADANIA?

Dokumentacja badania sprawozdania finansowego zawiera zapis wykonywanych procedur, uzyskanych dowodów badania oraz wniosków biegłego rewidenta, w tym wszelkie opracowania, informacje, notatki, analizy, sprawozdania lub oceny sporządzone na potrzeby przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego.

CEL PROJEKTOWANYCH ZMIAN

Zmiana ta ma na celu **zwiększanie zdolności państwa do przeciwdziałania przestępczości finansowej** w Polsce poprzez zagwarantowanie przechowywania i dostępności dokumentacji i w razie potrzeby możliwości jej skontrolowania przez PANA. Zapewnia ona również, że dokumentacja będzie tworzona w języku polskim, a nie dowolnym, jak to dzisiaj jest w ustawie.

PROPONOWANE PRZEPISY **NIE ZMIENIAJĄ** ZAKRESU DOSTĘPU DO INFORMACJI

pochodzących z badań sprawozdań finansowych realizowanych przez firmy audytorskie względem istniejącego obecnie w ramach uprawnień kontrolnych Agencji. Jedyna zmiana, jaką wprowadzają proponowane przepisy dotyczy miejsca przechowywania danych, celem uniknięcia sytuacji, w której Agencja, pomimo obowiązku skontrolowania akt badań, nie ma do nich dostępu w wyniku celowego lub nieumyślnego działania ze strony firmy audytorskiej.

**ARCHIWIZOWANE W NOWY SPOSÓB
DOKUMENTY BĘDĄ WYKORZYSTYWANE PRZEZ
PANA TYLKO NA POTRZEBY KONTROLI ORAZ
DO DZIAŁAŃ POKONTROLNYCH.**

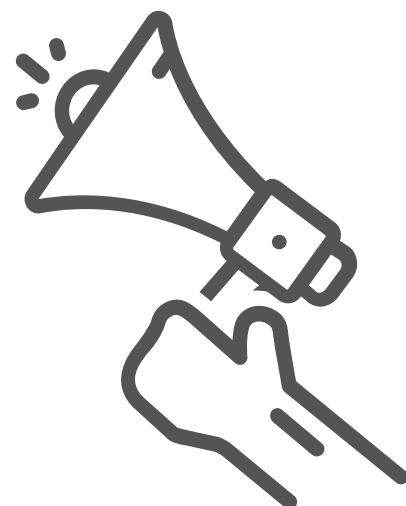
Nowe przepisy nie oznaczają żadnych zmian w stosunku do stanu wcześniejszego jeśli chodzi o sposób korzystania z dokumentów przez PANA. Przepisy te mają

sprawić, że dokumentacje te będą w dyspozycji nie tylko w firmie audytorskiej, ale także w postaci cyfrowej, w organie nadzoru nad firmami audytorskimi, czyli w Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego, co zwiększy znacząco bezpieczeństwo ich przechowywania i ograniczy ryzyko ich utraty. Nie zachodzi obawa, że dokumentacje będą wykorzystywane do innych celów niż czynności związane z kontrolami, **PANA działa bowiem na podstawie przepisów ustawy i wykonuje zadania jedynie tą ustawą przewidziane.**

Zasady przekazywania informacji regulują przepisy dotyczące tajemnicy zawarte w ustawie o biegłych rewidentach.

Proponowane zmiany są uzasadnione dotychczasową praktyką nadzorczą wobec firm audytorskich. Nowa regulacja sprzyja ograniczeniu ryzyka braku dostępu do akt w sytuacji zakończenia działalności przez firmę audytorską lub utracenia dokumentacji przez taką firmę. Przepisy przy okazji wyeliminują możliwość nieuprawnionego ingerowania w treść akt. W postępowaniach o skreślenie z urzędu firmy audytorskiej Agencja **w żadnej prowadzonej sprawie nie otrzymała dokumentacji.** Bardzo często występują problemy już z doręczeniem firmy audytorskiej żądania dostarczenia dokumentacji, bo adresy nie są aktualizowane, w efekcie nieodbierania wezwań uniemożliwia pozyskanie dokumentacji. Nowe przepisy pozwolą na rozwiązanie tego problemu, umożliwią dostęp do dokumentacji przez nadzór, poprawią bezpieczeństwo obrotu gospodarczego.

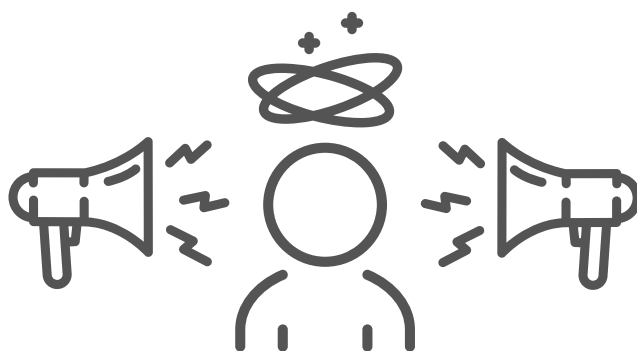
Dodatkową zaletą tego rozwiązania jest możliwość szybkiej reakcji na zawiadomienia sygnalistów. W przypadku sygnału zewnętrznego o istotnych nieprawidłowościach Agencja mogłaby niezwłocznie przystąpić do sprawdzenia akt badania nie ryzykując, że w międzyczasie akta mogłyby ulec zniszczeniu lub zmanipulowaniu. Obecnie proces pozyskania akt może zająć nawet kilka miesięcy

a nawet w przypadku zniszczenia nigdy takie akta mogą nie trafić do Agencji. Reakcja na potencjalne nieprawidłowości może być więc istotnie opóźniona. Z takimi przypadkami Agencja miała już do czynienia w swojej praktyce.

NIEPRAWDZIWE INFORMACJE DOT. PROJEKTU POJAWIAJĄCE SIĘ W MEDIACH

Należy zwrócić uwagę, że, wbrew informacjom pojawiającym się w mediach o tym, że dokumentacje badań zawierają kluczowe dane strategiczne na temat podmiotów badanych, zakres informacji tam zawartych nie wykracza ponad zakres informacji zawarty w danych przesyłanych przez firmy w ramach jednolitych plików kontrolnych (JPK), z wyjątkiem dokumentów poświadczających prawdziwość danych finansowych (np. potwierdzenia zewnętrzne, dot. sald bankowych) oraz notatek własnych biegłych rewidentów służących realizacji procedur badania określonych w krajowych standardach badania.

W debacie publicznej podnoszony jest również argument, że państwo w każdej chwili będzie miało dostęp do akt badania (co porównywane jest nawet do inwigilacji). Należy zauważyć, że „Kompas 2.0”, rozwiązanie uruchomione w 2018 r. przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (PIBR), pozwala na przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego i gromadzenie dokumentacji w postaci elektronicznej. Jak wynika z kontroli przeprowadzonych przez PANA część firm audytorskich, w tym mniejszych, korzysta z tego narzędzia. Należy zauważyć, że korzystanie z tego rozwiązania (które de facto służy do gromadzenia akt

zawierających dane przedsiębiorstw) nie jest w żaden sposób – poza przepisami prawa powszechnie obowiązującego - uregulowane, chociaż jest ono w użytku od wielu lat. Poprzez Kompas 2.0 PIBR, jako podmiot utrzymujący to rozwiązanie, ma dostęp do dokumentacji badań, które są przeprowadzane przez firmy audytorskie przy jego pomocy.

W mediach pojawiają się również informacje o niezwykle wysokich kosztach związanych ze skanowaniem dokumentacji badania. Należy zauważyć w tym kontekście, że badanie niesłusznie jest kojarzone z niezwykle dużymi stosami papieru. Firmy audytorskie i biegli rewidenci posługują się bowiem w znacznej mierze dokumentami dostarczonymi elektronicznie (elektronizacja ksiąg rachunkowych została wymuszona w pewnym sensie przez prawo podatkowe oraz konieczność sprawnego reagowania podmiotów na warunki rynkowe).

Tak więc dokumentacje badania są w znacznej mierze gromadzone przez firmy audytorskie właśnie w tej formie i poprzez odniesienie do rosnącej elektronizacji właśnie taką dokumentację należy rozpatrywać.

W niewielkim stopniu dokumentacja badania pozostaje jeszcze papierowa, a należy oczekiwać, że w niedługim czasie będzie ona już w całości wykonywana właśnie elektronicznie,

choćby ze względu na możliwość wspólnej pracy przez kilka osób w zespole badającym. Obecnie nawet niewielkie jednoosobowe firmy audytorskie muszą wprowadzić niezwykle silne zabezpieczenia do tego, aby chronić dane dostarczane przez podmioty badane. Łatwiej takie zabezpieczenia jest zapewnić przez wyspecjalizowane organizacje niż przez osoby nie będące specjalistami w tej dziedzinie.